A°. 1835. N. 11.

ARNHEMSCHE COURANT.

Zaturdag den 24 Januarij.

FRANKFORT, den 20sten Januarij.

Uit Athene wordt den 15den December het volgende gemeld: « De Koning heeft zoo even, onder het gebulder des geschuts en het gejuich des volks, zijne intrede in zijne nieuwe hoofdstad gedaan. Zoo is dan eindelijk de groote heilaanbrengende stap geschied, waaraan voor Griekenlands welzijn in de toekomst zoo oneindig veel verknocht is. Zware verantwoordelijkheid rust op degenen, die hem door kwaadwilligheid, eigenzin of onverstand zoo lang vertraagd hebben; hij had voor een jaar, hij had misschien voor achttien maanden even zoo goed als thans kunnen gedaan worden, en Griekenland zoude even zoo veel tijd op de baan zijner ontwikkeling verder vooruit zijn. Gelijk een knellende boei was tot dus verre het onzekere omtrent deszelfs hoofdstad voor dit land. Honderdtal instellingen, die van tijd tot tijd moeten gevestigd worden, hadden gedeeltelijk reeds kunnen voorbereid worden, indien dezelve niet tot de beslissing omtrent de hoofdstad hadden moeten verschoven worden. Bij de organisatie van alle takken van bestuur was dit provisionele uiterst belemmerend. Nog veel nadeeliger werkte hetzelve op de ontwikkeling van de nijverheid der ingezetenen. Zelfs binnenslands, maar vaker nog buitenslands, werd het verblijf der regering in het sterke, doch in ieder opzigt benaauwende en ongeschikte Nauplia, beschouwd als een bewijs, dat men den toestand en de stemming des lands niet vertrouwde, den troon nog niet genoegzaam bevestigd oordeelde, om den zetel der regering naar eene opene stad te kunnen overleggen. Een gevolg van dezen toestand was, dat de weinige kapitalen, die in het land in handen van eenige Grieken of overgekomene vreemdelingen waren, tot dus verre geheel werkeloos bleven, een nog erger gevolg, dat geene nieuwe kapitalen het land toevloeiden, daar de niet weinig vermogende Grieken, die uit Odessa, Weenen, Triest en andere plaatsen naar den vaderlandschen bodem willen overgaan, de verlegging van den zetel der regering naar Athene afwachtteden. Men mag verwachten dat zij nu komen zullen, en hun voorbeeld door andere bemiddelde lieden zal gevolgd worden.»

— Dezer dagen is te Frankfort aangekomen de Turksche kolonel *Asmi-Bei*, die, door de Porte belast is, om de gestichten ter vorming van krijgslieden te Weenen, alsmede die te Londen en Parijs te leeren kennen, om naar het voorbeeld daarvan der gelijke inrigtingen in Turkije te vestigen.

ZWITSERLAND.

Zurich, 16 Januarij. De regering van Bern, thans met het bewind van Zwitserland belast, heeft aan de gezanten van Oostenrijk, Beijeren, Baden, Wurtemberg, Rusland en Sardinie de volgende nota doen toekomen: « Bij de op den 1sten Januarij l. l., ingevolge het voorschrift der bondsacte, plaats gehad hebbende overneming van het bestuur der bondszaken, heeft zich het tegenwoordige bondgenootschappelijke bewind aan den eenen kant overtuigd, dat de betrekkingen van het Zwitsersche bondgenootschap tot alle naburige staten zich in eenen geregelden staat bevinden, terwijl de verwikkelingen, in de eerste helft van het afgeloopen jaar tusschen haar en eenige naburige staten ontstaan, volkomen zijn uit den weg geruimd. Aan den anderen kant heeft het bondgenootschappelijke bewind kennis genomen van de instructien, welke de gewone landdag des jaars 1834 hetzelve ten aanzien van het bestuur der bondszaken gegeven heeft, en krachtens welke hetzelve belast is, « ten « aanzien der buitenlandsche aangelegenheden het zich ten ernstigen « pligt te stellen, de eer, de waardigheid en de onafhankelijkheid van « het Zwitsersche bondgenootschap, gelijk het eenen vrijen en neutralen « staat betaamt, krachtdadig te behoeden en te handhaven, alsmede « voor het behoud van vredelievende en vriendschappelijke betrekkingen « van het bondgenootschap met vreemde staten te zorgen op den voet « van de welbegrepene verpligtingen des volkenregts.» Het bondgenootschappelijke bewind zal naar behooren waken, ten einde deze instructien van het hoogste bondsgezag, gelijk alle verpligtingen, welke hetzelve bij de bondsacte opgelegd zijn, bij elke voorkomende gelegenheid getrouw en naauwgezet te vervullen, en op dezen bondsweg het vertrouwen trachten te regtvaardigen, hetwelk de landdag en de bondgenootschappelijke stand in hetzelve stellen. Met deze openlijke verklaring der grondbeginselen, welke het bewind in het beleid der bondgenootschappelijke aangelegenheden ten aanzien van het buitenland ten allen tijde tot rigtsnoer strekken zullen, vertrouwen schultheis en regeringsraad der republiek Bern, als bondgenootschappelijk bewind, aan alle billijke verwachtingen van de naburige staten te zullen beantwoorden.»

Er zijn er, die twijfelen of deze vrij onbepaalde verklaring wel aan alle naburige staten voldoen zal.

PARYS, den 20sten Januarij.

In de kamer der afgevaardigden is vernieuwd geworden een voorstel, om eenige bepalingen van het wetboek van crimineele regtspleging te wijzigen, ten einde de persoonlijke vrijheid te beter te verzekeren, willekeur der regterlijke ambtenaren bij het in hechtenis nemen voor te komen, en het buiten toegang stellen van gevangenen aan regelen te onderwerpen, ten einde de beschuldigden daardoor niet, hetzij uit willekeur of onachtzaamheid, lijden. In vroegere jaren is het in overweging nemen van een dergelijk voorstel eens met eene twijfelachtige meerderheid aangenomen, en eens verworpen. Ditmaal is tot het in overweging nemen met eene groote meerderheid besloten.

— Wijders heeft de kamer gisteren beraadslaagd over het toelaten van den heer *Fitz-James*, een verklaard voorstander van de oude Bourbons, die geweigerd heeft, als pair den eed van trouw aan de nieuwe regering af te leggen. In de afdeelingen moet de heer *Fain* (chef van het particuliere kabinet des konings) voorgesteld hebben om de benoeming te vernietigen, uit hoofde de heer *Fitz-James* niet kan beschouwd worden, geen pair meer te zijn; doch daartegen moet aangevoerd zijn, dat men van die waardigheid wel degelijk uit vrijen wil kon afzien. De kamer heeft althans de verkiezing als wettig beschouwd, en de heer *Fitz-James* zal nu zitting kunnen nemen, zoodra hij nog een gevorderd bewijsstuk overlegt.

— De heer *de Talleyrand* bevindt zich nog altijd te Parijs en verschijnt van tijd tot tijd ten hove.

BRUSSEL, den 22sten Januarij.

De Belgische regering heeft tot heden voor 200,000 franken 10 centimes-stukken laten slaan; wijders voor 350,000 fr. 5 centimes-stukken, voor 400,000 fr. 2 centimes-stukken, en voor 500,000 fr. 1 centime-stukken. Dus in het geheel 34 millioen koperen muntstukken, te zamen een millioen franken waardig.

— Gedurende zijn verblijf te Brussel heeft men den hertog *van Leuchtenberg*, in zijne kamer, terwijl hij een bezoek bij den Koning aflegde, een gouden horologie en eene beurs met 10 goudstukken ontstolen. De justitie doet nasporingen. (*Belge.*)

— Bij den heer *Jadot* is in den voorlaatsten nacht een aantal zilverwerk gestolen.

— In eenige gemeenten van het platte land worden tegenwoordig brandbrieven gelegd.

s' GRAVENHAGE, den 22sten Januarij.

Het heden morgen opgemaakte bulletin omtrent Z. K. H. den Prins van Oranje luidt als volgt: « Z. K. H. heeft bijna niet gerust; eene lastige hoest heeft den slaap belet en afmatting te weeg gebragt. Niettemin doen de ziekte-verschijnselen in het algemeen zich meer gematigd voor.»

BERNARD.
EVERARD.

— Den 20sten dezer heeft te Scheveningen de plegtige inwijding plaats gehad van de nieuwe, aldaar gevestigde afdeeling van de Maatschappij *tot Nut van 't Algemeen.*

— Z. M. heeft voor 1835 benoemd tot leden en secundi bij het provinciale kerkbestuur van Gelderland en mitsdien tevens tot presides en assessoren der klassikale besturen: voor de classis van Tiel, tot lid, de heer *P. van der Willigen*, predikant te Tiel, en tot secundus, de heer *E. H. Repelius*, predikant te Echteld; voor de classis van Harderwijk, tot lid, de heer *J. Radermacher Schorer*, predikant te Harderwijk, en tot secundus, de heer *C. W. Kersten*, predikant te Barneveld; en als provincialen ouderling, tot lid, den heer Mr. *J. van Leeuwen*, president der regtbank en ouderling te Arnhem, en tot secundus, den heer Mr. *F. G. Meybaum*, vice-president der regtbank en ouderling te Arnhem.

— Bij koninklijk besluit, van 27 December 1834, is tot president van het provinciaal kerkbestuur in Gelderland, voor den jare 1835, benoemd de heer *P. van der Willigen*, predikant te Tiel; en tot secretaris Dr. *H. H. Donker Curtius*, predikant te Arnhem.

AMSTERDAM, den 22sten Januarij.

Beurs van den 21sten Januarij.

De aanhoudende ziekte van onzen beminden Kroonprins oefende ter beurs op de prijzen onzer binnenlandsche effecten eenen ongunstigen invloed uit, en toonden zich van al onze fondsen zoo vele verkoopers.

dat dezelve op nieuw eenen min of meer gevoeligen achteruitgang geleden hebben; de omzettingen waren zeer aanzienlijk.

Alle Spaansche effekten gewild; alle gisteren verspreide geruchten, hebben zich niet bevestigd, en moet de achteruitgang der voornoemde effekten aan het spel te Antwerpen en Brussel worden toegeschreven.

Nieuws was er hoegenaamd niets uit Frankrijk en Engeland.

Fluctuatien der prijzen.

Holland. $2\frac{1}{2}$ pCt. openden $53\frac{15}{16}$, vielen terug tot $53\frac{11}{16}$ en bleven $53\frac{7}{8}$, bij zeer uitgebreide affaire; 5 pCt. 100, $99\frac{15}{16}$, $\frac{7}{8}$ in kleine partijtjes verhandeld. Veel beweging heerschte in kansbiljetten; dezelve openden $24\frac{5}{16}$, vielen tot 24, stegen tot $24\frac{1}{4}$ en bleven tot dezen koers, met koopers. Oude sijndicaat dobberden tusschen 93 en $93\frac{1}{2}$, en blijft de prijs $93\frac{3}{8}$, met koopers; nieuwe 76 à $\frac{1}{8}$.

Spanje. 5 pCt. perpetuelen openden $44\frac{5}{8}$, stegen tot $44\frac{7}{8}$ en bleven op deze hoogte; 3 pCt. $27\frac{3}{8}$ à $\frac{1}{2}$ bij geringe affaire; uitgestelde $15\frac{3}{8}$ à $\frac{1}{2}$ bij eenige omzetting. Gezocht waren obligatien-cortes, welke $41\frac{5}{8}$ en $\frac{7}{8}$ op het eind bleven; coupons derzelven $23\frac{3}{8}$, $\frac{1}{2}$, $\frac{5}{8}$, $\frac{3}{4}$, met koopers gebleven.

Rusland. Oude Russen $103\frac{3}{4}$ à $\frac{7}{8}$; nieuwe $104\frac{1}{8}$ in kleine postjes gedaan; Russen van 1831 en 1833 vielen iets en bleven $98\frac{3}{4}$. In roebels heerschte eenige variatie; de prijs derzelve viel tot 69 terug, steeg tot $69\frac{3}{8}$ en bleef $69\frac{1}{4}$.

Oostenrijk. 5 pCt. metallieken $99\frac{1}{8}$ bij geringe afdoening. Naar nieuwe Weenerloten was eenige vraag, waardoor de prijs tot 716 steeg en zijn daarvan verscheidene partijtjes aangekocht.

Beurs van den 22sten Januarij.

Reikhalzend was men heden de berigten uit 's Hage wachtende en, God dank! de toestand van onzen geliefden Kroonprins heeft zich niet verslimmerd; dit heeft eenigzins gunstig op de koersen onzer binnenlandsche effekten gewerkt, die alle, bij veel handel meer der gezocht waren. Van Frankrijk, Engeland en Spanje is hoegenaamd niets nieuws bekend.

Fluctuatien der prijzen:

Holland. $2\frac{1}{2}$ pCt. $54\frac{1}{16}$, $\frac{1}{8}$, $\frac{3}{16}$, $\frac{1}{8}$ gebleven, en groote posten omgezet; 5 pCt. 100 bij zeer traage affaire; kansbiljetten $24\frac{5}{16}$, $\frac{3}{16}$, $\frac{7}{16}$, $\frac{1}{2}$, $\frac{7}{16}$ gebleven; oude sijndicaat van $93\frac{1}{4}$ tot $93\frac{5}{8}$ geklommen en bleef tot dezen koers gezocht; nieuwe $76\frac{1}{8}$, $\frac{1}{4}$, $\frac{3}{8}$ gedaan. Aandeelen Handel-Maatschappij $103\frac{7}{8}$ à 104.

Spanje. 5 pCt. perpetuelen $44\frac{3}{4}$, $\frac{7}{8}$ en 45 gedaan; 3 pCt. $27\frac{3}{8}$, à $\frac{7}{16}$ bij nieuwe omzetting; uitgestelde zeer gezocht, $15\frac{9}{16}$, $\frac{5}{8}$, $\frac{11}{16}$ met handel. In cortes veel handel en van $41\frac{1}{2}$ tot 42 in posten verhandeld.

Rusland. Oude Russen $103\frac{3}{4}$, $\frac{7}{8}$; nieuwe 104 à $\frac{1}{8}$; Russen van 1831 en 1833 $98\frac{3}{4}$ à $\frac{7}{8}$; roebels $69\frac{1}{2}$ à $\frac{5}{8}$ gezocht.

Oostenrijk. 5 pCt. metalieken $99\frac{1}{4}$ à $\frac{3}{8}$ gedaan; Weenerbank bij *Goll en comp.* zeer gezocht, 5 pCt. 103 en 4 pCt. $89\frac{3}{4}$ gedaan; Weener aandeelen *f* 715.

DORDRECHT, den 21sten Januarij.

De vijf en twintigjarige tooneeldienst van de loffelijk bekende tooneelkunstenaresse, mevrouw *Stoopendaal*, is Maandag avond op den Rotterdamschen schouwburg op eene waardige en voor het gevoel onzer landgenooten zeer streelende wijze gevierd. Een zeer groot aantal beminnaars van het vaderlandsche tooneel had zich op de eerste aankondiging, dat de voorstelling van dien avond aan deze feestviering gewijd zoude zijn, tot bijwoning daarvan doen inschrijven. De zaal was dus ongemeen vol, en de talrijke aanschouwers gaven, toen de tooneelvoorstelling door eene gepaste dichterlijke aanspraak van mevrouw *Stoopendaal* zelve geopend werd, de levendigste blijken van belangstelling in de bekwame kunstenaresse. Het tooneelspel *Maria, Koningin van Zweden en Katharina, Hertogin van Finland*, waarin mevrouw *Stoopendaal* de hoofdrol vervulde, werd onder luide toejuiching opgevoerd. In het nastuk had men het genoegen, den heer *Hinswijk* te zien optreden, die sedert eenigen tijd het tooneel verlaten heeft, doch voor deze ééne maal het publiek op zijne buitengewone gaven wilde vergasten. Mevrouw *Stoopendaal* heeft, ter gelegenheid van dit haar vijf en twintigjarig feest, uit naam der voorstanders van het nationale tooneel te Rotterdam, een prachtig geschenk in zilver ontvangen.

Mengelwerk.

Friederich Ludwig Behr,

In leven, Generaal-Majoor, provinciale kommandant van Gelderland, ridder der 4de klasse van de militaire Willems-orde en officier van het legioen van eer.

FRIEDERICH LUDWIG BEHR werd geboren den 18 Januarij 1769, te *Arolsen*, in het vorstendom *Waldeck*, waar zijn vader, uit het Mecklenburgsche geslacht der vrijheeren BEHR gesproten, het ambt van Regierungs-rath des vorstendoms bekleedde.

In 1785 tot kadet en, kort daarna tot vaandrig bij het 2de regement van Waldeck benoemd, kwam de jonge BEHR in Holland, en werd door zijne ouders onder het vaderlijke toezigt gesteld van zijnen oom, later luitenant-kolonel bij hetzelfde regement. Hoewel eene verstandige en doelmatige opvoeding genoten hebbende, vorderden zijne onervarenheid en jeugd eenen geschikten leidsman, en dezen had hij gevonden in den braven overste BEHR, wiens gevoel van eer en pligt eenen onuitwischbaren indruk op de ziel van zijnen jongen bloedverwant maakte.

In 1792 kocht BEHR eene kompagnie in het 2de bataljon van het regement van Hessen-Darmstadt, en deed met hetzelve de veldtogten van 1793 en 1794 tegen de Franschen. Hij had verscheidene malen het geluk zich te onderscheiden. In het gevecht van *Werwick*, bij voorbeeld, zich met een detachement in een klein retranchement op den weg van Comines bevindende, verdedigde hij hetzelve tegen vier herhaalde stormen, en verliet het niet, dan na ontvangene order, en toen *Werwick* reeds achter hem was genomen — echter het hem toevertrouwde geschut weder naar de armee terug brengende. Denzelfden dag werd hij voorgesteld aan den Erfprins VAN ORANJE, onzen tegenwoordigen Koning.

Toen zijn regement een deel der bezetting uitmaakte van *Sluis* in *Vlaanderen*, was hij de eenigste kapitein van het regement, gedurende het beleg, die gezond bleef, en dienst deed voor *al* zijne kameraden. Steeds onvermoeid en onversaagd, was hij overal tegenwoordig, en de overgave dezer vesting, hoewel zij noodzakelijk geworden was, vervulde hem met droefheid. In het oogenblik, dat de Hollandsche troepen voorbij den staf van het Fransche leger defileerden, trad hij uit de gelederen en naderde den generaal MOREAU. «*Général*,» zeide hij hem, «*vous croyez prendre une forteresse, vous ne prenez qu'un monceau de ruines. Vous croyez vaincre une garnison, vous n'avez vaincu qu'un hôpital.*»

In den veldtogt van 1799, in Noord-Holland, werd hij menigvuldige keeren op de gevaarlijkste posten gesteld. Men gebruikte hem dikwerf als partijganger, hetzij om den vijand te verontrusten, hetzij om de bewegingen des legers te dekken.

BEHR verliet de dienst in 1803 en vestigde zich in *Maastricht*. Nu begon voor hem een tijdvak, gedurende hetwelk de uitstekende begaafdheden, door de natuur hem geschonken, ontwikkeld werden. Hij studeerde chemie, geologie, mineralogie en natuurlijke historie, verzamelde een uitgebreid kabinet van fossilen, maakte verschillende mineralogische ontdekkingen; hield zich met verscheidene takken van nijverheid bezig; verkreeg belangrijke kennis van den landbouw, en hoewel van de krijgsdienst verwijderd, zoo als hij meende voor altijd, volgde hij de vorderingen dezer hooge wetenschap met de naauwkeurigste oplettendheid.

Alle mannen van verstand en kunde, die door de woelige omstandigheden van dien tijd in *Maastricht* verplaatst werden, zochten zijnen omgang. Hij beredeneerde met hen de belangrijkste uitvindingen en ondernemingen, welke toen plaats hadden. Officieren van de genie, ingenieurs van de ponts et chaussées waren niet zelden verwonderd over den schat van kundigheden, dien zij bij hem ontdekten.

Zoo leefde hij als ambteloos burger in den schoot van zijn huisgezin, waaraan hij met de innigste en teederste liefde gehecht was. Hij weigerde meermalen de aanzoeken, die men hem deed, om adjunct-maire en maire van *Maastricht* te worden, en de eenigste post, dien hij aannam te bekleeden, was die van lid van het armbestuur, waaraan hoegenaamd geene geldelijke voordeelen verbonden waren. De ingezetenen van *Maastricht* hebben nog niet vergeten, met welke zelfverloochening hij, in den winter van 1814, toen de hospitaal-koorts een derde van de bezetting wegsleepte en reeds onder de inwoners begon te woeden, zich bij zijne medemenschen verdienstelijk maakte.

De wensch, om het zijne toe te brengen tot het oprigten en het in stand houden van het nieuwe staatkundige gebouw, spoorde hem aan, in 1815, om eene memorie te schrijven over de defensie van Nederland, en dezelve aan Zijne Majesteit den Koning aan te bieden. De luitenant-generaal KRAIJENHOFF, door Zijne Majesteit belast een rapport over dezelve te maken, deed in zijn verslag de edelmoedigste onpartijdigheid blijken. Ten gevolge zijner beoordeeling over deze memorie, en over de kundigheden en hooge militaire denkbeelden van derzelver schrijver, ontving BEHR eene vleijende missive van den minister van oorlog, waarin hem onder anderen werd bekend gemaakt, dat het Zijner Majesteit aangenaam zoude wezen, indien hij in Hoogstdeszelfs dienst wilde treden. Hij werd dan ook benoemd tot kolonel bij den algemeenen staf der armee, en belast den toestand te onderzoeken van de zoogenaamde *Rigole navigable*, eene op order van het Fransche gouvernement gegravene maar onvoltooid gelatene vaart, en rapport te doen over het nut, dat uit dit werk voor het algemeene welzijn des rijks te trekken was. Door zijn onderzoek bleek, dat het toenmalige bestaande van weinig of geen nut konde wezen, maar, tevens de nuttigheid bewijzende zoo voor handel en nijverheid, als voor de verdediging van het land, van eene communicatie te water tusschen *Maastricht* en *'s Hertogenbosch* daar te stellen, zond hij het project in van de *Zuid-Willems-Vaart*.

Overgeplaatst bij den generaal-staf als lid van de militaire verkennings-brigade, werd hij later benoemd tot de kommissie van grensscheiding tusschen de Nederlanden en Frankrijk. In beide betrekkingen overtrof hij verre de hem opgelegde pligten, en aan zijnen helderen en werkzamen geest zoowel als aan zijne uitgebreide wetenschappelijke kennis, had men menig nuttig denkbeeld te danken. In dit tijdvak schreef hij memoriën over verschillende onderwerpen, en onder anderen betrekkelijk een door hem ontworpen verbeterd plan, om de Haine met de Schelde te vereenigen, met vermijding van het Fransche grondgebied. Nadat hij als commissaris van Zijne Majesteit de overgave en bezitneming der grenzen geëindigd had, werd hij benoemd tot adjudant in het 2de groot militaire kommando. Deze post liet hem tijd genoeg ter zijner beschikking over, om zich met zijne geliefkoosde studien bezig te kunnen houden. De tachtigjarige oorlog trok bijzonder zijne aandacht, en hij had het plan gevormd, eene militaire geschiedenis der Nederlanden te schrijven; maar zijne toen reeds gekrenkte gezondheid, en de moeijelijkheid, om van *Deventer* af uit de echte bronnen te kunnen putten, verhinderden de uitvoering van dit ontwerp.

De herinnering van sommige ongelukken, door de zeelieden, op den Texel-

stroom geleden, door de zandbank de *Drempel*, bragt hem op de uitvinding van een werktuig, geschikt om den grond op zandbanken, in havens en rivieren, in dier voege los te maken, dat de specie zich kan ontlasten en door het water zelf weggevoerd worden.

Ook liet hij te gelijker tijd het model vervaardigen van eene kunstklip zijner uitvinding, tot verdediging onzer kusten. Deze gevaarlijke toestel onder het water verborgen, zoude, volgens zijne denkbeelden, de schepen, welke er op kwamen te stooten, dadelijk in de lucht doen springen, door eene daaraan verbondene machine infernale.

In het laatst van 1826 benoemd tot generaal-majoor en provinciaten kommandant van *Zeeland*, bleef hij in deze betrekking tot September 1829, op welk tijdstip hij de benoeming ontving van provincialen kommandant van *Gelderland*. Herhaalde, bijna doodelijke ziekten, hadden zijn geheel gestel dermate geschokt, dat de gezonde lucht van zijne nieuwe standplaats haren weldadigen invloed niet op hem konde uitoefenen. Allengskens zag men zijne krachten verminderen, tot dat hij eindelijk, den 8. Julij 1834, op het onverwachtst, uit de armen der zijnen weggerukt werd.

Bemind en hooggeschat door elk, die hem kende, zal zijn eerbiedwaardig karakter de reinste nagedachtenis achterlaten.

De pligten der getrouwheid heeft hij met eene zeldzame naauwgezetheid betracht, en hoewel Duitschland hem dierbaar was gebleven als zijne bakermat, was Holland van zijne jeugd af aan zijn vaderland geworden, en deszelfs welzijn te allen tijde het voorwerp zijner wenschen, en het doel, waarnaar hij streefde. Eere zij zijner assche! (*Militaire Spectator.*)

Amsterdam den 8. Januarij 1835.

Aan de Redactie der Arnhemsche Courant!

In de Utrechtsche Courant (van 26 en 29 December 1834 en 2den dezer) komen drie uitgebreide artikelen voor, welke hoofdzakelijk aan de beoordeling van FOPPE's blijspel: *de fortuinzoeker*, en aan de opvoering van dat stuk, door de Zuid-Hollandsche tooneellisten te *Utrecht*, zijn toegewijd. De steller van die artikelen, de heer J. D. P. LE J., geeft bij den aanhef zijner beoordeeling, al dadelijk blijken van gemeenzaamheid met de classieke schrijvers van onderscheidene tijdperken, door de citatie van eenige regelen uit *Molière* en *Martialis* — Hij weet ook wat logica is; zijn voornemen om eerst het goede, daarna *het middelmatige*, en eindelijk *het slechte* uit FOPPE's blijspel op te sommen strekt hiervan ten bewijze. — *Een* ding slechts bejammert mij in den heer LE J., dat hij, namelijk, bij zijne voortreffelijke logica, zulk een slecht geheugen heeft. In den aanvang toch, zegt hij, dat, wanneer er bij de aanwending van de doodstraf, eene verzachtende, eene *niet* doodelijke praktijk denkbaar ware, hij zeker voor den heer FOPPE tot het minimum der straf zou concluderen; in het slot der beoordeeling daarentegen wenscht hij den schrijver met zijn werk geluk, hetwelk hier zoo veel wil zeggen, als den heer FOPPE geluk te wenschen, dat hij zich strafwaardig gemaakt heeft. — Zulk eene logische ketterij niet denkbaar zijnde in iemand, die, blijkens het slot des eersten artikels, tot de studerende jeugd behoort, zoo moet de fout blootelijk aan een slecht geheugen worden toegeschreven. Wij houden het er dus voor, dat de heer LE J. in zijn oordeel conséquent kan zijn, voor zoo verre zijn Eds. geheugen hem geene parten speelt; en dit ons gevoelen wordt bij verdere lezing zijner artikels gewettigd. De lof zelfs, dien hij den heer FOPPE toezwaait over het meesterlijk getrouw blijven aan de bekende éénheden van *handeling*, *tijd* en *plaats*; over de gemakkelijkheid en losheid van versificatie en verscheidenheid van *rijthmus*, maken den schrijver, in zijn oog, niet minder strafbaar als de valsche munter, die in staat zoude zijn eene echte medaille ter vereeuwiging der letterkundige verdiensten van den heer J. D. P. LE J. te vervaardigen — want de strafbaarheid van den heer FOPPE wordt immers in het helderste daglicht gesteld, wanneer de heer LE J aantoont, dat de karakters van het stuk geheel of gedeeltelijk misteekend zijn. — Er komt een handelaar in het stuk voor, en die behoorde immers geschilderd te zijn, zoo als de handelaars tegenwoordig in het algemeen gevonden worden. Er komt een onnoozel meisje in het stuk voor, en dit is immers zeer onbestaanbaar, wanneer zij als de dochter van een rijken koopman optreedt. Te vergeefs zou de heer FOPPE ter zijner verontschuldiging aanvoeren: « Ik heb niet den handelstand willen schilderen, slechts een individu, wien het, ondanks zijn gering verstand en beperkte kennis, in de wereld is mede geloopen, en wiens arglooze, jeugdige dochter, met niet meer verstand begaafd dan haar vader, zelfs die eerste beginselen eener opvoeding ontbeert, welke doorgaans meer aan *geld*, dan aan *geboorte* verschuldigd is.» Te vergeefs zou hij er dus bijvoegen: « GERNER (de handelsman), dien *ik* geschilderd heb, en MARIA zijne dochter, zijn uitzonderingen op den algemeenen regel; maar zij zijn uitzonderingen, waarvan ik u de origineelen in *Amsterdam* kan aanwijzen.» Dit alles zou den heer FOPPE niets baten; want, aangezien de heer LE J, nimmer eenen GERNER — nimmer eene MARIA (als die van F.) te *Utrecht* gezien heeft, bestaan zij voor hem evenmin als er eene blaauwe menschensoort voor mij bestaat. Zoo is het ook met den knecht JAN en de kamenier LOUISE gelegen — Te *Utrecht* (en ook te *Amsterdam* in de meeste huizen) hebben zulke menschen in familie-zaken weinig mede te praten, en dus deugen die karakters in het stuk niet. Te vergeefs zou de heer FOPPE, ook ten dezen aanzien, met de verzekering optreden, dat hij eenige rijke GERNERS kent, die, na het overlijden hunner wederhelft, geen japon voor hunne dochter zouden koopen, dan na de kamenier geraadpleegd te hebben; die hunnen zonen geen zakgeld zouden geven, dan met voorkennis van den livrei-knecht. Dit zou alles te vergeefs zijn aangevoerd, want in *Utrecht* is men wijzer; aldaar zou men de gemeenzame toespraak van eenen knecht niet gedoogen, en derhalve deugen zoodanige karakters niet in een hedendaagsch blijspel. Mevrouw VAN STAAL, TER STYE en VERVOORT mogen nu al bij den heer LE J. als tooneelpersonaadjen de proef kunnen doorstaan, FREDERIK, de guit *par excellence*, blijft toch « *vrij alledaagsch* » — Deze aanmerking van den heer LE J., die de Utrechtsche wereld als het veld zijner menschkundige waarnemingen bearbeidt, noodzaakt ons tot eene niet zeer gunstige gevolgtrekking ten opzigte van den kring zijner verkeering, daar de FREDERIK, volgens het oordeel van eenen onzer meest geachte tooneelspelers, een karakter voorstelt, welks weêrgade in slechtheid moeijelijk zou te vinden zijn. Te *Utrecht* blijft dus de heer FOPPE strafbaar, want zijne karakters zijn voor het publiek van die stad, of slecht geteekend, of niet buitengewoon genoeg. Maar ook FOPPE's taal is niet gekuischt, hij laat een *bitter dom* meisje spreken, als of zij — *bitter dom* ware; en te *Utrecht* heeft zoo iets nimmer plaats; aldaar spreken zelfs zeer domme meisjes in gezelschap zoo verstandig mede, en verstaan zoo aardig de kunst om charades en logogryphen op te lossen, dat een verstandig meisje uit *Amsterdam*, in de Utrechtsche wereld overgebragt, over hare domheid zou moeten bloozen. Te *Utrecht* is derhalve de naïve taal, die de heer FOPPE zijner MARIA in den mond legt, hoogst ongepast. Het meisje moge t'huis zoo dom zijn als zij wil — op het schouwtooneel, of op het tooneel der wereld (en dit is eigenlijk het zelfde) behoort het meisje toch met *verstand* en *opvoeding* te pronken, zelfs al kon de kleine schoothond het haar in beide afwinnen. — De heer FOPPE is en blijft dus strafbaar, in weerwil van het gunstig oordeel door onderscheidene bladen (Vid. Letterkundig Magazijn, Vaderl. Letteroefeningen, Arnhemsche Courant, Handelsblad enz.) over zijnen *fortuinzoeker* uitgebragt, en ik houde mij ook overtuigd, dat die bladen, de verlichte *Utrechtsche* kritiek van den heer LE J. gelezen hebbende, van hunne gunstige beoordeeling weldra zullen terugkomen; ook het publiek van onderscheidene steden onzes vaderlands, dat tot hiertoe *den fortuinzoeker* toejuichte, omdat men het daarvoor hield, dat deze eerste stap van den heer FOPPE, op een in onze letterkundige wereld geheel onbebouwd veld, veel goeds voor de toekomst beloofde, zal, door den heer LE J. voorgelicht, voortaan de verdiensten van het bedoelde blijspel, op Utrechtsche schalen wegen, en bij gevolg het handgeklap door gefluit vervangen.

Elk zal het gezegde van *Martialis* van buiten leeren, en daarmede, van nu af aan, *den fortuinzoeker* begroeten; hij die zich in het bezit van een tamelijk goed geheugen mag verblijden, zal daarenboven nog een vers van *Virgilius* in zijne ziel prenten, om hetzelve op den heer LE J. toe te passen — en — dit vers zal geen ander zijn, dan: *Sic itur ad astra.*

W. R. (*)

(*) Ik behoude mij het genoegen voor, om nader den heer J. D. P. LE J. mijne hulde te brengen, over zijne kunstkeurige beoordeeling van de opvoering des *fortuinzoekers*, door de Zuid-Hollandsche tooneellisten te *Utrecht*.

---

sche Legenden: BEATRIX; het verzonken Slot. *Geldersche Geschiedenissen:* WILLEM VAN GELRE; ENGELBERT VAN NASSAU; GERLACH VAN DER CAPELLEN; MAARTEN SCHENK; LAURENS GEPKES. *Geldersche Taal:* SLICHTENHORST over de Geldersche taal; Hoe Baos VINK van Meister MAORTEN BAORDMAN fluiten leerde; *en Vertellingsken.* (*Lijmersche tongval*) Anecdote; 'Et Schaassen-riejen; *en praotpartieken tussen* HARMEN en BARTELD. (*Zutphensche tongval.*) *Geldersche Poëzij:* Aan mijn geboorteplekje; Goeden nacht aan mijnen Vader; Zomer-Avondliedje; Ontschuldiging; De Nederlandsche Vlag; Twee Geldersche Schutters-liederen. *Parabels:* het Viooltje; de Tweestrijd. *Oude en Nieuwe tijd:* hoe ERASMUS, van *Rotterdam*, het Herbergsleven vond, en hoe het tegenwoordig is. *Geldersche Dichters:* TEN HOET. *Geldersche Hutspot. Geldersche algemeen nuttige Kundigheden.* — De prijs is 75 Centen.

Waterhoogte te Arnhem.

Den 22 Janu. 1 El 4 Palm 0 Duim; gewassen 0 Duim; gevallen 0 D.
Den 23 dito 1 El 7 Palm 0 Duim; gewassen 30 Duim; gevallen 0 D.

† § † Op Maandag den 2den Februarij 1835, des avonds ten 6 ure, zal men in het Logement *de Paauw* te *Arnhem*, bij toeslag in het openbaar veilen:

Het gemelde LOGEMENT *de Paauw*, staande en gelegen te Arnhem, Wijk C No. 200, aan eene volkrijke passage zeer voordeelig gelegen, waarvan, overeenkomstig de vroeger gedane annonces, de inzaat heeft plaats gehad op den 19den Januarij j. l.

Zijnde het eerste perceel ingezet op . . . . . *f* 3961.
Zijnde het tweede perceel ingezet op . . . . . « 1131.
De Massa . . . . . « 6185.

Nadere informatien zijn te bekomen bij den Eigenaar in gezegd Logement.

NEDERLANDSCHE MAATSCHAPPIJ
VAN
BRANDVERZEKERING.
Kapitaal *f* 500,000.
AGENTEN
IN DE
PROVINCIE GELDERLAND.
DE WEL EDELE HEEREN

G. Schotman, ter Secretarie, te Aalten; *J. H. Ameshoff*, fabrikant te Apeldoorn; *F. Haesbaert*, koopman te Arnhem; *H. J. Immink* partikulier Beusichem; *W. B. Boelandt*, koopman te Zalt-Bommel; *W. Kreune*, particulier te Doetinchem; *G. van Welie*, Ontvanger te Dreumel; *J. T. Pool*, Notaris te Druten; *J. C. Waller*, Griffier te Elburg; *W. Hogs*, Secretaris te Ewijk; *H. B. T. Huberts*, Koopman te Harderwijk; *J. K. van den Broek*, Koopman te Culenborg; *T. C. Wethmar*, Ontvanger te Lobith; *J. van der Heijden* en *Rombouts*, Expediteurs te Nijmegen; Mr. *J. N. Bongaards Lutteken*, te Nijkerk; *J. Deerns*, Expediteur te Tiel; *W. van Rijnberk*, te Tiel; *S. A. van Minden*, Koopman te Wageningen; *P. Engelen*, Rijks-Ontvanger te Warnsveld; *A. Brandwijk*, Ontvanger te Zoelen; *G. J. Dercksen*, Koopman te Zutphen.

CORRESPONDENTEN, de heeren *J. Heukelman*, te Borculo; *G. Boumeester*, te Brummen; *N. Sevenstern*, te Dieren; *J. van der Weijde*, te Doornspijk; *J. Sars*, te Driel; *J. C. Verwaijen*, te Duiven; *D. de Kruiff*, te Ede; *D. Boumeester*, te Eibergen; *G. Onstink*, te Hengelo; *J. G. P. le Maitre Amijot*, te Huissen; *C. J. Postel* te Laren; *J. G. Nossent*, te Lochem; *G. F. Wamelink*, te Ligtenvoorde; *J. de Rapper*, te Nederhemert; *M. van Asselt*, te Oldebroek; *J. ten Hout*, te Ochten, *G. Arts* te Overasselt; *A. Visser* te Rossum; *G. D. Addink*, te Steenderen; *G. van Dillen* te Terborg; *K. S. van der Vaart*, te Vaassen; *G. Weenink*, te Vorden; *J. W. Heijink*, te Winterswijk; *J. Kloosterman*, te Wijchen.

Bij welke men zich vervoegen kan ter bekoming van verzekering tegen Brandschade van alle Gebouwen, Koopmans-goederen, Meubelen, Werktuigen, Landvruchten, Levensmiddelen, Bosschen, Schepen enz., alles tegen vaste jaarlijksche premien, waarvan de Tarieven bij de genoemde Heeren *gratis* verkrijgbaar zijn.

Tiel, den 10den Januarij 1834.

De Directeur der Nederlandsche Maatschappij van Brandverzekering,
P. A. REUCHLIN.

In Naam des Konings en het Geregt.

VERKOOPING.

Ter Rolle van de Regtbank van Eersten Aanleg, zitting houdende te Arnhem: *Van*

1°. Een in het Arrondissement *Arnhem*, Kanton en Gemeente *Nijkerk*, in de Langestraat gelegen HUIS en ERF, No. 127, met een HOFJE daar achter, belend Oost en Noord *M. ten BRINK*, Zuid de Straat, West *A. van SLIGTENHORST*, en 2°. een mede aldaar in de Buurtschap *Nautena* gelegen kamp TABAKS of BOUWLAND, het *Hoefslag* genaamd, groot naar den Kadastralen legger No. 636, 637 en 638, twee Bunders en 53 Roeden met eene daarop staande TABAKSSCHUUR, groot 8 Gebinten of 32 Hangen, met daarom staand HOUTGEWAS, belend Oost *A. van RAMSHORST*, West *W. van WINKOOP*, Zuid de Nautenasche Weg, Noord *G. BLOM*; beide in gebruik bij de beslagenen.

Dit arrest heeft plaats gevonden bij exploict van den Deurwaarder voor deze Regtbank *J. D. KLAASEN*, residerende te *Nijkerk*, op den 8sten Januarij 1835, ten verzoeke van de Gezusters *CONSTANTIA CATHARINA CREMER, HENRIETTA ADRIANA CREMER, WILHELMINA ANTOINNETTA MARIA CREMER* en *ELISABETH GEERTRUIDA HILLEGONDA CREMER*, meerderjarig, ongehuwd, wonende te *Arnhem*, tot Procureur hebbende Mr. *VISSCHER BOURICIUS*, te *Arnhem*, Wijk E No. 33 woonachtig, en ten laste de Ehelieden *WILLEM BOTER en BROOD* en *HERMINA GENTENBACH*, Kruidenier en Tabaksplanter te *Nijkerk*, van welk Proces-Verbaal van arrest kopijen zijn gelaten aan den Heer Burgemeester van *Nijkerk* en Griffier van 't Vredegeregt van dat Kanton van dien naam, ten zelfden dage van het beslag bij het viseeren en hetwelk, na op dienzelfden dag te *Nijkerk* te zijn geregistreerd, op den 10den Januarij 1835 ten Kantore van Hypotheken te *Arnhem*, en den 14den derzelfde maand ter Griffie van de genoemde Regtbank, is overgeschreven.

De eerste lezing der Memorie van lasten is ter civiele Rolle van gezegde Regtbank bepaald op den vierden Maart 1835.

In fidem,
VISSCHER BOURICIUS.
Procureur.

§ † § TE HUUR, tegen primo Mei, een ruim BOVENHUIS, met verscheidene geplafoneerde KAMERS, met een aparte OPGANG en KELDER-INGANG, gelegen in den vrolijksten stand, Rijnstraat bij de Rijn-Barrière te *Arnhem*, te bevragen bij *H. OOLSBOER*, als Eigenaar aldaar.

§ § § Men vraagt, zoo spoedig mogelijk, een' BIERBROUWERSKNECHT, zijnde zaak in allen deele kundig. — Iemand hierop reflecteerende, vervoege zich, liefst in persoon, of met vrachtvrije brieven onder letter X, bij den Boekverkooper *W. E. WANSLEVEN*, te *Zutphen*.

§ § § Men vraagt tegen aanstaande Mei, voor een fatsoenlijk Huisgezin, eene bekwame KEUKENMEID, niet Roomsch, van middelbare jaren, voorzien van de beste getuigenissen, waarna gerefereerd kan worden; die deze vereischte bezit, kan op eene *goede* huur staat maken. Adres aan den Boekverkooper *J. over de LINDEN*, te *Enkhuizen*, onder Letter C.

† § † In een Kruideniers-Winkel binnen deze Stad, is achtergelaten een GOUDEN HOROLOGIE, iemand die daar toe mogt geregtigd zijn, gelieve zich te vervoegen bij Drukker dezes, die aanwijzing van hetzelve zal doen.

SOUSCRIPTION.

Politique de l'Europe

Au 19me Siecle

PAR L'AUTEUR DES MELANGES DE POLITIQUE.

l'Auteur du susdit ouvrage se flatte que les Lettres de Berlin & les Melanges politiques, qu'il a successivement publiés, et qui ont obtenu l'accueil le plus bienveillant des hommes éclairés de tous les pays, avec lesquels il s'est trouvé si longtems en harmonie de pensées, voudront aussi honorer de leur approbation l'ouvrage qu'il va publier.

L'Ouvrage entier se composera de trois forts volumes in 8o Le premier paraîtra à la fin de ce mois, embrassera tout ce qui est relatif à la Politique générale de l'Europe.

Le second, qui paraîtra trois mois après, fera connaître la situation de chaque état en particulier & les rapports d'état à état.

Enfin le dernier volume, qui paraîtra le 30 Juillet, se composera de considérations politiques, d'articles sur les personages politiques de notre temps & de variétés sur les travers des Gouvernemens.

Le prix des trois volumes est, livres ici, f. 10.50.

On souscrit chez L. FRANK, *Libraire, Lange Beestenmarkt à La Haye, auquel on prie d'adresser les souscriptions par lettres affranchies.*

BERIGT AAN GENEES- EN HEELKUNDIGEN.

Het Prospectus van de *goedkoope* uitgave van het MAGAZIJN DER ONTLEEDKUNDE, met fraaije PLATEN, benevens eene proeve van het werk zelf, is thans in alle Boekwinkels voorhanden.

NB. *De 300 eerste Inteekenaren genieten extra voordeel.*

Van het
ALGEMEEN CHRISTELIJK ZONDAGS-BLAD
zijn dezer dagen, de *Vier* eerste Bladen aan de Inteekenaren afgeleverd.

Het heerlijke doel dat daarmede beoogd wordt, maakt het wenschelijk, en de geringe prijs, waarop het gesteld is, (slechts 5 Cents in de week) maakt het mogelijk, dat dit Blad in aller christelijken Huisgezinnen voorhanden zij. Daarom blijft de inteekening nog opengesteld in alle Boekwinkels.

Te ARNHEM, bij C. A. THIEME, Boekdrukker.